

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 606 din 28.07.2021

Dosar nr.: 216/2020

Petiția nr.: 1939/23.03.2020

Petentă: Fundația SZEKLER MONITOR

Reclamați:, Forumul Civic al Românilor din Covasna, Harghita și Mureș

Obiect: Petentul reclamă comportamentul discriminatoriu al reclamaților față de comunitatea maghiară din țară, prin postările de pe blogul personal al primului reclamat, accesibil la adresa:, respectiv pe pagina sa de Facebook și pe pagina Facebook a celui de-al doilea reclamat, precum și prin facilitarea unor mesaje degradante și hărțuitoare, comentariile cititorilor, având la bază criteriul apartenenței la o comunitate etnică:

- Postarea lui pe blogul personal și redirecționarea pe pagina personală de facebook din 15.03.2020 -
- Distribuirea postării lui pe facebook de către Forumul Civic al Românilor din Covasna, Harghita și Mureș în data de 15.03.2020.
- Postarea lui pe pagina personală de facebook din 15.03.2020: *"Există români care pe 15 martie se grăbesc să-i felicite pe conașionalii maghiari în loc să-și amintească de cei din neamul lor și să meargă la mormintele lor pentru a-i comemora. Există români care pe 15 martie în loc să-i plângă pe cei din neamul lor care au fost masacrați în Transilvania îi felicită pe cei care le-au masacrat strămoșii. Mie îmi este pur și simplu rușine că fac parte din același neam cu acești români."*

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul și domiciliul petentei

1. Fundația SZEKLER MONITOR, Gheorgheni, p-ța Libertății, nr. 22, jud. Harghita, adresa email: szekler.monitor@sic.hu

Numele, domiciliul ales și sediul părților reclamate

2. ,

3. Forumul Civic al Românilor din Covasna, Harghita si Mureș, mun. Sfântu Gheorghe, str. Grof Miko Imre, nr. 2, CIF 18271258

II. Procedura de citare

4. Prin adresele nr. 1939/26.05.2020, respectiv 3067/26.05.2020 s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și

orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat.

5. Odată cu fixarea audierilor în cauză, s-a pus în discuție reprezentantului legal al Fundației petente depunerea la dosar a probelor pe care se sprijină petiția, precum și statutul Fundației, în vederea clarificării calității procesuale active.

6. În data de 10.06.2020 petentul a primit clarificări pe e-mail cu privire la obiectul sesizării, comunicând că este de acord cu soluționarea în lipsă.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 1939/23.03.2020, petenta reclamă comportamentul discriminatoriu al reclamațiilor față de comunitatea maghiară din țară, prin postările pe blogul personal al primului reclamat (accesibil la adresa: și pe pagina sa de Facebook, preluarea și distribuirea pe pagina Facebook a celui de-al doilea reclamat, precum și facilitarea unor mesaje degradante și hărțuitoare din partea cititorilor, având la bază criteriul apartenenței la o comunitate etnică.

8. Petentul precizează că, începând cu anul 2008, primul reclamat se erijează în apărătorul drepturilor românilor din Ținutul Secuiesc, însă prin acest comportament incită la ură și discriminare împotriva membrilor comunității etnice maghiare din țară, face demersuri pe lângă diferite instituții pentru a restrânge drepturile legale ale acestora, instigă împotriva acelor persoane publice și instituții care respectă aceste drepturi, iar Forumul cel de-al doilea reclamat îl sprijină prin redistribuirea articolelor și postărilor scrise de el și oferirea pe pagina lui Facebook de spațiu pentru comentarii induși în eroare sau instigați de el.

9. Astfel, în data de 15 martie, cu ocazia zilei maghiarilor de pretutindeni, primul reclamat a publicat pe blogul său un articol prin care a instigat împotriva primarilor din Sfântu Gheorghe și Odorheiu Secuiesc, aceștia făcând doar uz de drepturile conferite de art. 6 din Constituție respectiv art. 23¹ din H.G. 1157/2001 (utilizând simbolurile naționale specifice ale maghiarilor din România cu ocazia unei sărbători).

10. Cu această ocazie, petentul lansează în articol și falsa afirmație, conform căreia legea din România ar prevedea obligativitatea arborării unui drapel românesc și lângă cocardele în culorile drapelului Ungariei, ceea ce a provocat o serie de comentarii, care reflectă lipsa de informație și sentimente de ură la adresa primarilor și chiar a întregii comunități maghiare din România, acțiuni violente împotriva primarilor și polițiștilor locali.

11. Reclamații au publicat același text și pe paginile de Facebook, cu aceleași consecințe, diferența fiind numărul mai mare de comentarii și limbajul mai injurios, în ciuda încercărilor din partea etnicilor maghiari de a explica cititorilor situația reală, unele instigând chiar la infracțiuni (a da jos drapelele, a le da foc).

12. Primul reclamat a mai publicat pe pagina personală de Facebook un al doilea text, în care instigă împotriva etnicilor români care sunt pentru pacea interetnică și au salutat etnicii maghiari cu ocazia zilei lor naționale, reluând din nou (ca în fiecare an) teoria potrivit căreia ziua de 15 martie ar avea o însemnătate negativă pentru românii din Transilvania, că revoluția maghiară din 1848-49 ar fi fost îndreptată împotriva românilor

și că atunci, maghiarii ar fi comis atrocități împotriva populației civile române din Transilvania.

13. Petentul face trimitere la comentariile de la acea postare (pagina 29 din anexă), subliniind că acele replici ale comentatorilor maghiari care și-au exprimat dezacordul cu conținutul postării erau șterse de reclamat, fiind păstrate însă răspunsurile jignitoare și degradante ale comentatorilor români.

14. Petentul apreciază că, prin aceste postări, se atribuie un comportament infracțional în mod generic "ungurilor" (nu respectă legile țării, provoacă autoritățile, etc.), se îndeamnă la acțiuni violente împotriva lor și a simbolurilor lor (să fie dați afară din țară, să fie închiși în închisoare, să fie trași în țeapă, spânzurați, etc.), fiind catalogați cu diverse apelative (nesimțiți, mincinoși, proști, etc.).

15. În drept, petentul își încadrează susținerile pe art. 2 alin. 1, 4, 5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

16. Petentul consideră că menținerea, pe paginile de internet, a textelor care atribuie un comportament infracțional comunității maghiare, respectiv care pun sub semnul întrebării drepturile persoanelor aparținând acestei comunități garantate de Constituție reprezintă discriminare, reprezintă o deosebire pe bază de rasă, naționalitate sau etnie, care are ca efect restângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței și exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate și la identitate.

17. Mai mult, acel comportament (atât activ, cât și pasiv) de a publica pe pagini de internet aceste texte, prin efectul pe care le generează, defavorizează nejustificat și supune unui tratament degradant comunitatea cetățenilor români de etnie maghiară.

18. Petentul mai adaugă că astfel de generalizări la adresa unor grupuri etnice ("maghiarii" au un comportament deviant, infracțional, sfidător la adresa statului, etc.) produc efecte extrem de nocive în societate.

19. Petentul subliniază că prevederile art. 15 ale O.G. nr. 137/2000 sunt incidente întrucât comportamentul este manifestat în public (paginile de internet fiind accesibile tuturor), aduce atingere demnității ("Bozgorii trebuie plesniți peste bot" - pagina 25, "imbecil" – pagina 29, imaginea de pe pagina 33, etc.), creează o atmosferă de intimidare, ostilă (să fie dați afară din țară, spânzurați, etc.), degradantă, umilitoare, ofensatoare, îndreptată împotriva comunității de etnie maghiară, legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie.

20. Petentul face trimitere și la Decizia nr. 62/18.01.2007 a Curții Constituționale, care promovează respectarea dreptului la demnitate.

21. Petentul apreciază că persoanele reclamate nu pot invoca că sunt doar deținătorii paginilor de internet pe care au fost publicate textele care stau la baza acestei sesizări, având în vedere următoarele:

- dispozițiile art. 12 din Legea 365/2002 (care transpune în legislația internă Directiva 2000/31/CE) privind derogarea de răspundere pentru furnizorii de servicii al societății informaționale presupun îndeplinirea anumitor condiții, așa cum rezultă și din practica CJUE, care prevede, că limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu vizează situația unui site al cărui proprietar are cunoștință despre informațiile care sunt publicate acolo și exercită controlul asupra acestora. De altfel din considerentul (42) al Directivei 2000/31 rezultă că derogările în materie de răspundere prevăzute de această directivă nu acoperă decât cazurile în care activitatea

furnizorului de servicii prezintă un caracter pur tehnic, automat și pasiv, ceea ce presupune că furnizorul respectiv nu cunoaște și nici nu controlează informațiile stocate pe site. În acest caz însă se poate constata că persoanele reclamate sunt administratorii acestor pagini de internet. Mai mult decât atât, ei înșiși sunt cei care îndeamnă cititorii să introducă comentarii, pe care le și citesc, dovadă fiind faptul, că în mai multe cazuri adaugă ei înșiși comentarii la cele introduse de alții.

- Pe de altă parte, raportat la obligațiile ce incumbă administratorului unui site pentru postările terților, este relevantă Hotărârea pronunțată de CEDO în cazul **Delfi contra Estonia**, ale cărei circumstanțe sunt similare prezentei cauze. Investită cu o acțiune vizând încălcarea articolului 10 din Convenție de către o societate sancționată de instanțele estone pentru comentarii postate de terți anonimi pe pagina de internet a reclamantei, Curtea a reținut ca relevante Hotărârile pronunțate de CJUE în interpretarea Directivelor 2000/31 și 98/34. Din perspectiva definiției "furnizorului de servicii informative", astfel cum aceasta a fost interpretată de CJUE în cauzele C-291/13, C-236/08, C238/08 și luând în considerare dreptul intern eston (care preia în aceleași condiții ca legislația română prevederile Directivei 2000/31) Curtea a apreciat că există o bază în dreptul intern pentru a se justifica ingerința în dreptul petentei la liberă exprimare. (Cu atât mai mult există acest drept în cazul de față, de vreme ce legislația specială internă incidentă, respectiv art. 2 alin. 4 din OG 137/2000 prevede expres posibilitatea sancționării comportamentului pasiv al persoanei reclamate.) În ceea ce privește caracterul justificat al măsurii, petentul face trimitere la modul de analiză aplicat de CEDO, punându-se accent pe următoarele aspecte: cadrul în care au fost făcute comentariile (sens în care a reținut că permisiunea acordată de societate terților pentru a posta comentarii pe site depășește cadrul unui comportament neutru), posibilitatea unei acțiuni împotriva autorilor comentariilor ca alternativă la acțiunea împotriva administratorului paginii de internet (situație în care se impune analiza măsurilor luate de proprietarul site-ului pentru identificarea persoanelor care comentează) și consecințele măsurii luate față de administratorul paginii de internet.

22. Raportat la prezenta cauză, petentul consideră că persoanele reclamate nu numai că acordă permisiune altora să comenteze, dar le și îndeamnă să facă acest lucru, fără să intervină în vreun fel când apar comentarii denigratoare, ofensatoare și discriminative (cu toate că anterior li s-a atras atenția că încalcă astfel legea și sunt pasibili să suporte consecințe), sunt deci în mod direct răspunzători de faptul că pe aceste pagini internet se regăsesc acele texte.

23. Persoanele reclamate acceptă pe paginile lor comentarii practic anonime, ceea ce face foarte grea identificarea persoanelor care comentează, iar procedând așa, de fapt, invită persoanele care comentează la exprimări de genul celor citate mai sus, pentru că pot face acest lucru fără urmări pe plan personal.

24. Petentul solicită sancționarea reclamațiilor pentru discriminare, hărțuire, tratament degradant, propaganda naționalist-șovină și de instigare la ură rasială sau națională, comise pe bază de apartenență la o comunitate etnică având în vedere și următoarele aspecte:

- directivele Uniunii Europene în domeniu (ex. Directiva Consiliului 2000/43/CE, prin art. 15) și jurisprudența CEDO solicită statelor membre ale Consiliului Europei aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante;

- discriminarea vizează o comunitate;
discriminarea rasială, conform jurisprudenței CEDO, este cea mai gravă formă de discriminare, care atinge inclusiv dreptul la tratament uman (cauza **Moldovan și alții, nr. 2**);

- persoanele reclamate comit aceste fapte de ani de zile, în formă repetată și continuă;

- ambele persoane reclamate sunt recidiviști, fiind reclamați de mai multe ori inclusiv la C.N.C.D., iar în mai multe cazuri au fost deja găsiți vinovați și au fost sancționați contravențional.

25. Pe lângă aplicarea unei amenzi, petentul solicită ca reclamații să fie obligați să îndepărteze de pe pagina și de pe paginile lor de pe Facebook toate textele și comentariile care cad sub incidența O.G. nr. 137/2000, să publice în mass media hotărârea adoptată, precum și monitorizarea acestei pagini și dacă se mai constată încălcări ale O.G. nr. 137/2000 să fie demarate împotriva lor acțiuni din oficiu.

26. Petentul atașează probe.

27. Petentul a solicitat prin e-mailul înregistrat cu nr. 3263/04.06.2020, respectiv 3416/10.06.2020 clarificări cu privire la obiectul sesizării din prezentul dosar, primind răspuns în data de 10.06.2020, respective 26.11.2020.

Sușinerile primului reclamat

28. Prin e-mailul transmis pe adresa instituției, înregistrat cu nr. 4996/01.07.2021, primul reclamat precizează că toate comentariile incriminate în dosar au fost șterse, atât de pe pagina de Facebook, cât și de pe blogul personal.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

29. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

• **Art. 1 Statul român:** "(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(...)"

• **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** "(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*"

• **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** "(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) *Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"*

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:** *”(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.”

- **Art. 30 Libertatea de exprimare** *”(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.*

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.”

2. Codul civil

- **art. 70 Dreptul la liberă exprimare:** *”(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare. (2) Exercițarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.”*

- **Art. 75 Limite:** *”(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. (2) Exercițarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.”*

3. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** *"Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice."*
- **Art. 2 alin. 8:** *"Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație."*
- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală –** *"Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."*

4. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** *"1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.*
2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești."
- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** *"Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."*
- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** *"Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea*

drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

5. Declarația Universală a Drepturilor Omului:

- **Articolul 19:** *”Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.”*

6. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

7. Națiunile Unite - Dispozițiile relevante ale Pactului internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR) prevăd:

- **Articolul 19** „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină.

2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa.

3. Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:

(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;

(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

8. Jurisprudența C.N.C.D. – Hotărârea Colegiului director al C.N.C.D. nr. 565/21.07.2021.

Principiile de analiză

30. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

31. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

32. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

33. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

34. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

35. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

36. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;

- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

37. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

38. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

39. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

40. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

Ingerința să urmărească un scop legitim

41. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de categoria căreia îi aparțin (în speța de față etnia acestora).

42. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție (articolul în discuție, respectiv comentariile postate la articolele de pe blog și facebook), obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic;

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

Necesitatea ingerinței

43. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică.**

44. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

45. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

46. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

47. În scopul de a determina dacă afirmațiile reclamate drept discriminatorii, postarea și comentariile, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, unde au fost postate comentariile.**

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

48. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49.

49. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea tratamentului egal în ceea ce privește dreptul la demnitate pe criteriu etnic (minoritatea maghiară), respectiv respectarea sau nu a limitei libertății de exprimare.

50. Colegiul director reține spre analiză următoarele aspecte:

1. în data de **15.03.2020**, ora **1:38 PM**, primul reclamat a postat pe blogul personal, iar ulterior a redirecționat pe pagina personală de facebook, articolul: cu următorul titlu și conținut:

"Primarul UDMR din Sfântu Gheorghe a arborat, din nou, zeci de drapele ale Ungariei, fără drapelul României. Antal Arpad a plătit deja mai multe amenzi pe acest subiect

Zeci de drapele ale Ungariei și cocarde în culorile drapelului Ungariei au fost din nou arborate pe străzile din municipiul Sfântu Gheorghe fără să fie însoțite de drapelul României, așa cum prevede legea.

Primarul UDMR din Sfântu Gheorghe, Antal Arpad, a arborat zeci de drapele ale Ungariei pe străzile din oraș cu ocazia Zilei maghiarilor de pretutindeni, 15 martie. La fel ca și în anii trecuți, orașul a fost împânzit cu cocarde în culorile drapelului Ungariei fără însă ca drapelul României să fie arborat și el, așa cum prevede legea.

Antal Arpad a fost amendat în anii anteriori pentru aceeași situație, respectiv pentru arborarea drapelului Ungariei pentru a marca Ziua maghiarilor de pretutindeni fără arborarea drapelului național al României, așa cum prevede legea.

Astfel, atât în 2018 cât și în 2019 edilul din Sfântu Gheorghe a fost amendat cu 10.000 de lei. Antal a contestat în instanță amenzile însă de fiecare dată a pierdut definitiv (detalii [aici](#)).

Rămâne de văzut dacă actualul prefect al județului Covasna, Iulian-Constantin Todor, va aplica prevederile legale în acest caz."

2. Pe latura postării atât de pe, cât și cea de pe pagina personală de facebook a primului reclamat, au survenit o serie de comentarii din partea anumitor persoane fizice dintre care, pe cele subliniate de petent ca fiind discriminatorii, redăm cu titlu de exemplu pe următoarele:

- *"Foarte mult tupeu și nesimțire! Nu vă însușiți țara! Nu e a voastră. Drapelul României trebuie pus în prim plan! Cei care nu vor să înțeleagă asta ar trebui arestați!*
- *Restituire din funcție si ore de munca în folosul comunității, sa mai planteze niște pomi ca oricum este nevoie de ei. Vrea sa fie maghiar si sa faca ce vrea el, sa faca la ei în țară, cum vine asta.*
- *Aloooo, aici e ROMANIA!*
- *Avem legi proaste... pușcărie pentru asemenea fapte nu amenzi.*
- *Să meargă în Ungaria sa își exprime patriotismul, daca e patriot sa se mute în țara lui si la fel totți ungurii patrioți, ești în România, respecti locul acesta și România #SAVINAAVRAMIANCU*
- *Doamne ajută la toți. Dacă e sărbătoare, atunci așa să fie!.. E doar pt. O zi!... Ce prejudiciu a făcut? Nu ne-a furat ca ăia din Parlament!*
- *Nu este vorba de prejudiciu ci de respectarea legii. Simplu.*
- *Aveți dreptate....Dar puțină pușcărie pentru ăsta nu prevede legea? Dacă nu, ar trebui... Nu mult, cinci ani cu executare integrală ar fi de ajuns pentru început... Zic și eu....*

- *E vb ca atâta timp cât Sfântu Gheorghe este un oraș ce aparține României...nu are ce căuta drapelul Ungariei arborat în tot orașul...k nici pe 1 Decembrie în niciun oraș din Ungaria sau din altă țară unde se găsesc comunități de români nu vei găsi nici măcar 1 drapel al României arborat pe străzi...*
- *Într-un stat de drept nu se poate așa ceva, este strigător la cer, dl. Primar dă dovadă de un cinism ieșit din comun. Autoritățile statului român ar trebui să-și facă datoria, să aplice legea și litera și dl.prefect al jud. Mureș să-l suspende din funcție pe primarul UDMR din Sfântu Gheorghe, Antal Arpad. Ce face acest primar se cheamă sfidare și iresponsabilitate!*
- *Unde ești tu Țepeș, Doamne?*
- *E clar că este o provocare fără ca drapelul României să fie arborat și el, așa cum prevede legea. Referitor la forinți nu sunt de acord deoarece salarii mărit, orimele și indemnizațiile precum și exagerata pensie specială este în lei...*
- *Condamnat la pușcărie cu executare, minim 2 ani!*
- *Amendă mai mare!*
- *Ar trebui să-i arboreze și pe primar și polițiștii locali de stâlpii de iluminat!!*
- *Să fie demis și pus un primar român fiindcă suntem în România. Așa ar fi normal. Nu cred că în Ungaria există vreun primar român!*
- *Nu conteaza ce procent sunteti, puteti fi si 100% dar voi sunteti secui si nu maghiari! Nimeni nu va i-a acest drept sa arborati steagul Secuiesc dar sa nu arborezi si steagul Romaniei este o jignire mai ales ca de la statul asta primiti bani pentru copiii, salarii si pensii. O seara frumoasa!*
- *Nu uitați că și cei 98% de unguri trăiesc în România! (...)"*

3. Cel de-al doilea reclamat a distribuit postarea primului reclamat pe pagina de facebook.

4. Comentarii la postarea de pe pagina de facebook a celui de-al doilea reclamat, dintre care redăm cu titlu de exemplu următoarele:

- *"dati jos steagurile, ce asteptati? (...);*
- *În oricare alta tara era condamnat si inchis de mult. (...);*
- *Si nu aceti acolo niste romani cu .oaie????;*
- *Să-i pună MĂ-SII STEAGURILE IN SICRIU!!!;*
- *Dați-le jos steagurile ungurește dar Țara Românie este nu Hungaria cei de la București nu vede Președintele Românie nu vede ce este în Covasna și Harghita și târgul Mureș steagul ungurește în România dar nu este Hungaria jos cu bozgori;*
- *Bozgorii trebuie plezniti peste bot pt.ca altfel nu se potolesc si devin si mai obraznici si agresivi; (...)*

5. În data de 15.03.2020, ora 7:17 PM, primul reclamat a avut următoarea postare pe pagina personală de facebook: *"Există români care pe 15 martie se grăbesc să-i felicite pe conașionalii maghiari în loc să-și amintească de cei din neamul lor și să meargă la mormintele lor pentru a-i comemora. Există români care pe 15 martie în loc să-i plângă pe cei din neamul lor care au fost masacrați în Transilvania îi felicită pe cei care le-au masacrat strămoșii. Mie îmi este pur și simplu rușine că fac parte din același neam cu acești români. Despre însemnătatea zilei de 15 martie pentru noi, românii, vă recomand asta"*

6. Pe latura celei de-a doua postări a primului reclamat pe pagina personală de facebook au survenit o serie de comentarii din partea anumitor persoane fizice dintre cele subliniate de petent ca fiind discriminatorii, redăm cu titlu de exemplu pe următoarele:

- *"Eu as face pe 15 martie Ziua Comemorării Victimelor Trupelor Hortyste/Maghiare sau Ziua Holocaustului Românilor din Transilvania;*
- *marș de aici ba lătrăule imbecil, slugă de 2 bani cu nume maghiarizat*
- *Păstrează un limbaj decent, nu are rost să răspunzi provocărilor; (...)"*

51. În drept, examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajele transmise de reclamați, limbajul folosit de primul reclamat ca autor al articolului distribuit pe rețeaua de socializare facebook, respectiv de către deținătorii domeniului și al conturilor paginilor de facebook și Forumul Civic al Românilor din Covasna, Harghita și Mureș în ceea ce privește gestionarea comentariilor survenite pe marginea postărilor (atât pe blogul personal al primului reclamat, cât și pe facebook) care ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine al comunității maghiare prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

52. Pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea personală, analiza urmând să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

53. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.) prin care s-au stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz adus la cunoștința C.N.C.D. în domeniu.

54. Astfel, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie:

1. să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă),
2. să urmărească un scop legitim,
3. să fie necesară într-o societate democratică,
4. să fie proporțională cu scopul urmărit.

55. Raportat la speța de față, **prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului la libertate de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată, prevederi legale care trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

56. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează două valori fundamentale într-o societate democratică, demnitatea și libertatea de exprimare, noțiuni care au și un caracter abstract.

57. Raportat la cea de-a doua cerință, **scopul legitim urmărit**, Colegiul reține că prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității

umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia acestora, astfel că și această condiție este îndeplinită.

58. Prin urmare, protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică, însă pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul afirmațiilor postate în spațiul virtual public prin modul de adresare (blogul personal și rețeaua de socializare facebook), respectiv articolul în discuție și comentariile postate la articolele de pe blog și facebook, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000:

- comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

59. În ceea ce privește cea de-a treia condiție, **necesitatea ingerinței**, rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă în cazul de față interferența în libertatea de exprimare este apreciată ca fiind necesară într-o societate democratică.

60. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

61. Colegiul director ia act de faptul că necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO, astfel că marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO, astfel cum sunt enumerate la punctul 48 ca elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare.

62. Sintetizând, Colegiul reține că, astfel cum este reglementat la art. 10 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru împlinirea fiecărei persoane. În limitele alin. 2 din art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare se aplică nu numai „*informațiilor*” care sunt primite favorabil sau considerate inofensive sau ca o chestiune de indiferență, ci și celor care jignesc, șochează sau deranjează; acestea sunt apreciate ca cerințe ale pluralismului, toleranței și spiritului larg, fără de care nu există „societate democratică”.

63. Mai mult, articolul 10 al Convenției protejează nu numai conținutul ideilor și informațiilor exprimate, ci și forma în care sunt transmise (a se vedea, printre multe alte autorități, Oberschlick împotriva Austriei (nr. 1), 23 mai 1991, § 57, seria A nr. 204 și Women On Waves și alții împotriva Portugaliei, nr. 31276/05, §§ 29 și 30, 3 februarie 2009).

64. Prin urmare, potrivit art. 10 alin. (2), libertatea de exprimare nu este un drept absolut, acesta face obiectul unor excepții, care trebuie interpretate strict, iar necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită convingător (a se vedea Stoll împotriva Elveției [GC], nr. 69698 / 01, § 101, CEDO 2007 - V).

65. În scopul de a determina dacă afirmațiile primului reclamat, obiect al prezentei sesizări constituie un „discurs de ură”, element de incitare la ură, Colegiul va examina:

obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

66. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să prezinte minoritatea maghiară într-o ipostază degradantă, a dorit să disemineze opinii legate de etnia maghiară ori a urmărit informarea publicului asupra unui subiect de interes public. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina; acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

67. Raportat la prima postare (de pe blogul personal), cu titlul **Primarul UDMR din Sfântu Gheorghe a arborat, din nou, zeci de drapele ale Ungariei, fără drapelul României. Antal Arpad a plătit deja mai multe amenzi pe acest subiect**, Colegiul director apreciază că primul reclamat, a prezentat o situație de fapt din municipiul Sfântu Gheorghe, indicând în termeni concisi și exacti, fără conotații jignitoare la adresa minorității maghiare sau la adresa edilului din municipiul Sfântu Gheorghe și fără a putea fi reținut vreun element provocator sau incitator la ură împotriva minorității maghiare.

68. Raportat la cea de-a doua postare, Colegiul reține că prin limbajul folosit și conținutul postării efective nu se poate deduce o discriminare sau elemente de incitare la ură împotriva comunității maghiare, reclamatul manifestându-și poziția personală față de un fapt istoric controversat, dezaproband modul de manifestare al anumitor cetățeni români.

69. Referitor la **contextul** în care au avut loc postările și comentariile respective, se reține faptul că ambele postări reclamate sunt referitoare la Ziua de 15 martie, Ziua maghiarilor de pretutindeni, primul reclamat manifestându-și nemulțumirea față de arborarea în municipiul Sfântu Gheorghe a drapelului Ungariei pe străzile din oraș, fără arborarea alături a drapelului României (în prima postare), respectiv față de importanța zilei în discuție în context istoric.

70. Concret, Colegiul constată că, prin prima postare, primul reclamat readuce în discuție subiectul care vizează administrația publică locală din municipiul Sfântu Gheorghe, raportat la obligativitatea arborării unui drapel românesc lângă cocardele în culorile drapelului Ungariei, în condițiile în care în anii precedenții, demersul edilului a făcut obiectul acțiunilor în instanță, sens în care reclamatul oferă link pentru mai multe detalii.

71. Fără a analiza sau a se pronunța asupra legalității demersului edilului în discuție, Colegiul ia act totuși de referirile primului reclamat sub aspectul legalității arborării drapelului și Colegiul constată că acesta a indicat un fapt real prin prisma cadrului legal aplicabil în speță, respectiv art. 7 din *Legea nr. 75/1994 privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliilor cu stema României de către autoritățile și instituțiile publice care stipulează următoarele: "Drapelele altor state se pot arbora pe teritoriul României numai împreună cu drapelul național și numai cu prilejul vizitelor cu caracter oficial de stat, al unor festivități și reuniuni internaționale, pe clădiri oficiale și în locuri publice stabilite cu respectarea prevederilor prezentei legi."*

72. Colegiul ia act de faptul că un alt capăt de cerere în prezenta cauză constă în gestionarea comentariilor survenite pe marginea postărilor publice, de către reclamați, ca deținători ai domeniului și ai conturilor paginilor de facebook și *Forumul Civic al*

Românilor din Covasna, Harghita și Mureș, comentarii care ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine al comunității maghiare prin lezarea demnității.

73. În fapt, articolul postat de către primul reclamat pe blogul personal și distribuit prin rețeaua de socializare facebook a dat naștere unei serii întregi de comentarii cu privire la subiectul abordat, unele dintre acestea axându-se pe apartenența etnică a membrilor comunității maghiare.

74. Referitor la identitatea persoanelor care au postat comentarii, aceasta este cea declarată la crearea contului pe respectiva rețea de socializare. Postarea respectivă a fost publică, vizionarea postării și a comentariilor, fiind accesibilă oricărui doritor, având astfel un caracter public.

75. De asemenea, Colegiul director reține și faptul că primul reclamat a avut răspunsuri, reacții la anumite comentarii ale următorilor prin care a manifestat o poziție de delimitare față de comentariile respective, solicitând punctual utilizatorilor care au adresat comentarii într-un limbaj nepotrivit, să adopte un limbaj civilizată.

76. Prin urmare, raportat la prezenta cauză, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile și modalitatea de exprimare, Colegiul director constată că prin niciuna dintre cele două postări ale primului reclamat nu s-a depășit sfera libertății de exprimare, fapt pentru care nu se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare.

77. Este important de reținut faptul că autorul postărilor este o persoană ale cărei opinii formulate au un impact important prin prisma pozițiilor publice avute în mod obișnuit, precum și raportat la contextul în care sunt exprimate sau la subiectul abordat, ziua de 15 martie în context istoric.

78. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din **Constituția României** care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

79. Astfel, Colegiul director subliniază faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale, are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare, în condițiile în care nu încalcă alte drepturi fundamentale.

80. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare.**

81. Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al

faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriu etnic.

82. Colegiul se raportează la jurisprudența CEDO care a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag. 1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice”** și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de expresie include **„nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică”**.⁴

83. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de alte persoane publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

84. Totodată, Colegiul reiterează faptul că este esențial pentru persoanele publice ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

85. Referitor la comentariile survenite pe marginea postărilor, Colegiul director se va raporta la jurisprudența CEDO, cauza *Delfi as c. Estonia*, unde Curtea Europeană a respins cererea reclamantei, gestionară a unui portal (internet) de știri, prin care aceasta critica, din perspectiva articolului 10 din Convenție, sancțiunea care îi fusese aplicată potrivit dreptului intern, pentru responsabilitatea care i-a fost stabilită cu privire la mesajele anonime ale cititorilor site-ului pe care îl gestiona. Astfel, s-a decis că publicația estoniană este responsabilă pentru comentariile cititorilor și că este publisher-ul acestora, astfel că judecătorii din Estonia au judecat corect când au decis sancționarea site-ului pentru publicare de comentarii defăimătoare.

86. În esență, raționamentul Curții a recunoscut existența unei ingerințe, pe care însă a considerat-o legală, justificată și proporțională, având în vedere caracterul extrem de insultător al mesajelor analizate, postate pe site-ul de știri gestionat de reclamantă, precum și faptul că aceasta nu a împiedicat expunerea lor, ținând seama de profitul

---

⁴ CEDO, între altele, *Lingens vs. Austria* (nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986), *Oberschlick vs. Austria*, *Sunday Times vs. U.K.*, *Observer și Guardian vs. U.K.*, *Castells vs. Spania*, *Thorgeirson vs. Islanda*, *Jersild vs. Danemarca*, *Goodwin vs. U.K.*, *De Haes și Gijels vs. Belgia*, *Dalban vs. România*.

înregistrat de reclamantă de pe urma acestor mesaje, ținând seama de garanția anonimatului pe care reclamanta îl permitea autorilor mesajelor și, nu în ultimul rând, luând în considerare caracterul rezonabil al sancțiunii impuse de instanțele interne în sarcina reclamantei.

87. De asemenea, Colegiul mai face trimitere și la cauza *Magyar Tartalomszolgálatok Egyesülete și Index.hu Zrt vs. Ungaria* unde se face referire la angajarea răspunderii proprietarului unei pagini web, pentru comentariile utilizatorilor, aceasta indicând existența unui disclaimer în care se precizează că nu poartă responsabilitatea comentariilor postate.

88. Prin urmare, este evident că această libertate comportă obligații și responsabilități, astfel încât este de dorit să fie evitate afirmațiile care ofensează în mod gratuit fără a duce la un progres al relațiilor umane. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă și oriunde se fac astfel de afirmații.

89. Astfel, Colegiul director constată că o serie de comentarii precizate mai sus, dintre cele postate pe portalul deținut și administrat de către partea reclamată, respectiv pe facebook care conțin cuvinte cum ar fi "bozgor", nu sunt protejate de art. 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale întrucât nu doar că nu prezintă vreo utilitate, din perspectiva dialogului, ci conduc la generalizări, la jigniri, precum și la crearea unui cadru intimidant și ostil pe criterii de apartenență etnică, întrunind aspectul de comentarii cu caracter rasist, fără niciun fel de justificare în spațiul public:

- *"Ar trebui să-i arboreze și pe primar și polițiștii locali de stâlpii de iluminat!!*
- *Să-i pună MĂ-SII STEAGURILE IN SICRIU!!!;*
- *Bozgorii trebuie plezniti peste bot pt.ca altfel nu se potolesc si devin si mai obraznici si agresivi".*

90. Totuși, Colegiul reține că primul reclamat s-a delimitat față de comentarii atât prin instituirea de condiții, reguli de utilizare a site-ului / obligații în sarcina membrilor și a membrilor comunității "" la secțiunea Termeni și Condiții, (în ce privește conținutul editorial), prin postarea la finalul articolului a unui **DISCLAIMER** *Atenție! Postați pe propria răspundere! Înainte de a posta, citiți aici regulamentul: Termeni legali și Condiții, cât și prin reacții punctuale ("Păstrează un limbaj decent, nu are rost să răspunzi provocărilor"), iar, în cele din urmă, prin ștergerea comentariilor neconforme.*

91. Astfel, Colegiul reține rolul administratorilor site-ului și al deținătorilor conturilor de pe rețeaua de socializare facebook care trebuie să fie unul constant activ în ceea ce privește obligația de a proceda la blocarea / eliminarea mesajelor rasiste ori instigatoare la ură ori/și de a avertiza utilizatorii că nu sunt permise exprimări rasiste inacceptabile și pentru existența cărora nu poate exista nicio justificare.

92. Cu toate acestea, trebuie făcută o delimitare clară între persoanele fizice deținătoare de bloguri spre exemplu, cum este cazul în speța de față, care sunt amatori în domeniu și profesioniști, persoane juridice care prestează activități cu relevanță comercială, în ceea ce privește procedura de moderare a postărilor următorilor pe

marginea articolelor publicate pe site, procedura de verificare, înainte de publicarea online a fiecărui comentariu, respectiv filtrarea automată a comentariilor neconforme.

93. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere conținutul articolului, modalitatea de exprimare a autorului acestuia, contextul în care a avut loc, Colegiul director apreciază că, raportat la articolul postat pe, articol preluat pe paginile de facebook ale reclamațiilor, precum și raportat la cea de-a doua postare reclamată nu sunt încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, respectiv în jurisprudența internă și internațională.

94. În ceea ce privește comentariile survenite pe marginea articolului postat și a celei de-a doua postări, ca reacție la acestea, Colegiul director reține obligația reclamațiilor, în calitate de deținători ai conturilor de facebook, respectiv a site-ului de verificare și filtrare a comentariilor postate din punctul de vedere al criteriilor legale, însă se constată că prin modul în care reclamatul a gestionat comentariile neconforme, ștergându-le în cele din urmă, prevederile de pe site la secțiunea termeni și condiții, existența disclaimer-ului precum și prin atenționările concrete la comentariile neconforme, primul reclamat a manifestat un comportament activ și nu se poate reține în sarcina sa un comportament care întrunește elementele unei fapte de discriminare ce intră sub incidența O.G. nr. 137/2000.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Referitor la postarea din data de 15.03.2020, ora 1:38 PM pe blogul și distribuit pe paginile de facebook ale reclamațiilor – Nu sunt fapte de discriminare; articolul se încadrează în limitele libertății de exprimare, conform art. 2 alin. 8 din O.G. nr. 137/2000.
2. Referitor la postarea primului reclamat din data de 15.03.2020 ora 7:17 PM pe pagina personală de facebook – Nu sunt fapte de discriminare; articolul se încadrează în limitele libertății de exprimare, conform art. 2 alin. 8 din O.G. nr. 137/2000.
3. Referitor la gestionarea de către reclamați a comentariilor publicate pe latura postării de pe, respectiv pe paginile de facebook ale reclamațiilor – Nu sunt fapte de discriminare întrucât comentariile au fost șterse.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 28.07.2021 au fost: **ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru (online), JURA CRISTIAN – Membru (online), LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA Maria – Membru (online), OLTEANU Cătălina – Membru (online), POPA Claudia Sorina – Membru (online).**

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 07.10.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.